

1. Mehis Heinsaar: Ræve og fugle

Teksten er fra novellesamlingen Den natblå baret og andre spøjse historier (2020). Mehis Heinsaar (f. 1973) er estisk forfatter.

En torsdag morgen, da enfamiliehusplanlægger Rein Vihalemm sad derhjemme og fik sig en kop kaffe, mens han så åndsfraværende ud ad vinduet, mærkede han med ét, at han var ved at forvandle sig til en ræv. Det var en sær følelse. Stjålet vaktens sanser, hans næsebor opfangede nye og interessante lugte, og nu rettede han til sin egen overraskelse blikket mod nabohaven, hvor hønsene gik omkring, den ene federe end den anden. Som det næste mærkede Rein Vihalemm savlen løbe ud ad mundvigen. Han sprang instinktivt op at stå, men satte sig så ned igen.

”Sig mig, er jeg ved at blive skør?” tænkte han forskrækket, skænkede sig en kop kaffe til og kiggede vagtsomt ud på blommetræerne.

Men i næste øjeblik sprang Rein op at stå igen, løb ud ad døren og sank ned på hug bag naboens hegn. På den anden side af solbærhækken og ståltrådshegnet gik tretten flotte, fede høns omkring. Rein betragtede dem med øjnene på stilke og tungen hængende ud ad munden og mærkede, at noget, der ikke burde være der, svingede frem og tilbage ud for hans bagdel. En sødmefyldt uro voksede frem i ham, og til sidst, da han ikke kunne modstå fristelsen længere, sprang han over hegnet og lige ind i hønseflokken. Et sekund senere havde Rein Vihalemm drejet halsen om på tre høns og dermed fået ro i sindet. Han var selv helt forundret over sine evner. Med de tre høns under armen skulle han netop til at kravle over hegnet igen, da en lys stemme tvang ham til at stoppe.

”Undskyld, men hvad er det, du gør!?” lød det bag hans ryg. Det var nabokonen Inge Teder.

Under enhver anden omstændighed ville det have taget modet fra Rein Vihalemm, men nu hvor han både havde en rævs snuhed og et menneskes forstand, vendte han sig roligt om og smilede til naboen.

”I stedet for at takke mig skælder du ud. Det er ikke pænt, Inge!”

”Jeg spurgte, hvad du lavede her, med vores høns under armen?” gentog nabokonen noget mere spidst sit spørgsmål.

”Okay, siden du så gerne vil vide det, så lad mig forklare,” sagde Rein Vihalemm medgørligt, ”faktisk skete der det, at jeg sad i køkkenet, drak min morgenkaffe og gjorde mig klar til min arbejdsdag, da jeg pludselig gennem vinduet ser – en ræv! Med blød pels, lang hale og hele molevitten. Den sneg sig lige gennem min have mod jeres hønsegård og – hop! – over hækken og inde var den. ”Oh, skræk og ve!” råber jeg, springer op og suser efter den! Og til alt held nåede jeg frem i sidste øjeblik: Ellers ville det bæst have dræbt dem alle sammen.”

”Den historie lyder altså temmelig underlig og ikke særlig troværdig, kære nabo, jeg har aldrig nogensinde set en ræv her!” svarede nabokonen mistroisk. Hun satte vredt hænderne i siden.

”Nej, før var der ingen, men nu er der,” svarede Rein ufortrødent, ”én gang skal jo være den første.”

”Nå. Og hvor er den ræv så henne nu?”

”Hvad?”

”Jeg spurgte, hvor den ræv så er nu? Jeg kunne godt tænke mig at se den med mine egne øjne!” sagde hun insisterende.

45 ”Inge, hvorfor tror du mig ikke?” sukkede Rein sørgmodigt og klemte en tåre frem i øjenkrogen. ”Jeg sagde jo, at jeg jog den væk! Den bandit nåede endda at bide mig i benet. Jeg ved virkelig ikke, hvor den er nu.”

Nu så nabokonen noget mere rådvild ud. Det så næsten ud til, at hun var ved at bløde op.

50 ”Har du da ikke hørt i radioen eller læst i aviserne om, hvordan rævene på det seneste er begyndt at indtage forstæderne til London og Berlin,” fortsatte arkitekten Rein nu modigere og mærkede, at dette noget ud for hans bagdel igen begyndte at vifte op og ned. ”De er ikke engang bange for jægere eller politimænd længere, for slet ikke at tale om almindelige mennesker, og nu er den plage 55 åbenbart også nået frem til vores lille by. Er det ikke utroligt!”

Inge Teder nikkede med et temmelig forvirret ansigtsudtryk til sin nabo, og nu mærkede Rein Vihalemm med ét en helt ny og endnu voldsommere jagtlyst vågne til live i sit indre, en lyst så stærk, at han blev helt forskrækket ... Men nu hvor han både havde en rævs snuhed og et menneskes forstand, kom han frem til, at det var 60 på tide at indkredse et nyt byttedyr.

Rein trådte hen til den unge nabokone, tog hendes hånd og så hende dybt i øjnene.

”Så du synes altså, at jeg har opført mig forkert?” spurgte han stille, ”skulle jeg bare have set til, mens det fæle dyr slagtede jeres høns en efter en i et hæsligt 65 blodbad? I så fald, beder jeg naturligvis om forladelse. Jeg skal aldrig mere indlade mig på kamp med en ræv, der trænger sig ind i jeres hønsegård, det har du mit ord på!”

To triste tårer faldt på Inge Teders hånd, så satte Rein Vihalemm kurs mod sit hjem.

70 ”Nej, vent dog!” råbte nabokonen snart efter ham, ”gå ikke på den manér og lad mig stå her og føle mig skyldig! Hvis det, du siger, virkelig passer, så ... Kom, lad mig i det mindste byde på en kop kaffe som tak for besværet.”

Med et beskedent smil fulgte arkitekten efter kvinden indenfor. De tre døde høns, han nu havde i venstre hånd, tog han også med.

75 Da Inge Teder havde lavet en kande kaffe og smurt et par madder, satte de sig til bords. Snart flød en munter talestrøm fra huset. Morskaben nåede nye højder, i takt med at Rein Vihalemm fandt nye og sjove måder at beskrive den fejlslagne rævejagt på. Med virrende arme og opspærrede øjne fortalte han, hvordan han allerede havde fået fat om hønsetyvens snude, da den vristede sig løs, og han 80 genoptog forfølgelsen rundt i hønseburet. Rein Vihalemm bevægede sig behændigt via den begivenhed over til sit tidligere liv, for det viste sig, at han i sine unge dage også havde syntes om at gå på jagt. At han ligefrem gentagne gange havde været ude efter ræve mange forskellige steder, og at det også flere gange var lykkedes at få fat i dem.

85 ”Men har du ikke været arkitekt hele dit liv?” spurgte Inge Teder forundret.

”Åh, det er bare tidsfordriv, det vigtigste i mit liv er nu engang at gå på jagt,” svarede Rein Vihalemm med et vildt glimt i øjet.

Arkitektens jagtfortællinger vakte mere og mere begejstring hos den unge nabokone. Og eftersom hendes to små børn, Mirjam og Mihkel, var sammen med
90 deres far hos farmoren og først skulle komme hjem om aftenen, havde hun jo tid nok til at lytte til naboens spændende historier. Der var forår i luften, blomsterne i haven duftede, og en mild brise blæste om huset.

Inden længe lo Inge, så tårerne trillede, over naboens forunderlige jagtfortællinger. De handlede mest om, hvordan man kunne drive jagt på de snedige bæster,
95 sætte fælder op og bruge hunde. Men Inge kunne især godt lide ved dem, at det ofte lykkedes rævene at overtrumfe både jægere og hunde og slippe væk med livet i behold. Eftersom historierne blev mere og mere løsslupne og eventyrlige, så det var så godt som umuligt at fortælle dem siddende ned, begyndte Rein at snige sig eller gå på listetå rundt om bordet, indtil han faldt på knæ foran kvinden, tog fat
100 om hendes ben og kastede sig ud i en hektisk og kaotisk forklaring. Derefter sprang han op på stolen for at fortsætte beretningen om sine mindeværdige eventyr. Og om grunden var de medrivende jagtfortællinger eller det tryllebindende, vilde glimt i Rein Vihalemm's øjne, så knappede nabokonen i hvert fald på et tidspunkt et par knapper i halsen på sin kjole op, så manden med de afsindige historier
105 kunne komme lidt tættere på, for alle andre tilgængelige bare steder på kroppen var allerede dækket med historier. Da Rein også havde dækket hendes åbentstående bryst til med halvkysfortællinger, knappede hun til sidst hele kjolen op fortil, så han kunne udbrede sine lystige jagtfortællinger over hele huden ...

I lang tid fortalte Rein nabokonen sit livs eventyrlige historier, som måske ikke
110 rent faktisk havde fundet sted, men som forekom langt mere troværdige end de, der rent faktisk havde fundet sted, og som det derfor ikke var nogen god idé at mindes.

Først da manden og hans historier til sidst var nået ned mellem kvindens ben, og den listige tunge bankede på døren til hendes lyserøde elskovskammer, var
115 Inge Teder med ét igen ved sine sansers fulde fem og indså, at naboen for længst var holdt op med at tale menneskesprog, men i stedet knurrede, gøede og spandt et uforståeligt volapyksprog ... Hvordan kunne hun have ladet alt det ske? Hvordan var det lykkedes den gamle svend sådan at sætte hendes anstændighed på prøve med sine slibrige historier, når hun egentlig ret beset var en god hustru og mor til
120 to børn? Om hun begreb det. Men mens hun forbavset brød sit hoved med den gåde, havde den snu Bror Ræv allerede sneget sig om bag hendes ryg og stukket sin lystige fætter ind i hendes elskovskammer, hvor den løb lystigt omkring og fortsatte sine jagtfortællinger. Knurrende og gøende bed Bror Ræv nu fat om Inge Teder's hår og skubbede hende op at ligge på maven mellem de tre høns, og
125 hensatte nu med sine sære historier nabokonen i en tilstand, så hun ikke længere blot lo forundret over dem, men levede sig ind i dem, stønnende og hylende, indtil mandens varme sæd sprøjtede ind i nabokonens skød, og de begge sank udmattede om på gulvet ...

Og rundt om huset brød blomme- og kirsebærtræerne ud i blomst, og bierne
130 fløj fra blomst til blomst under den lyse himmel. Den varme forårsdag i den lille by gik så småt mod eftermiddag.

Da Rein Vihalemm langt om længe rejste sig fra køkkengulvet, følte han sig igen som en ærlig og anstændig arkitekt. Da han fik øje på nabokonen, der lå

nøgen ved siden af ham på køkkengulvet, blev han meget pinligt berørt og overvældet af skam. Det snu dyr, der for et øjeblik siden endnu havde danset rundt i ham og nydt glæden ved jagten, havde fået sit bytte og var flygtet ud i skoven, og nu stod den ulykkelige mand tilbage i en penibel situation. Uden længere at nærme sig den mindste interesse for hønsene på bordet, tog Rein hurtigt sit tøj på, udstødte med stor beklagelse en række undskyldninger og forlod naboens hus.

¹⁴⁰ Inge Teder lå på gulvet og stirrede åndsfraværende op i loftet, stadig uden helt at forstå, hvordan det, der lige var passeret, overhovedet kunne være sket. Men så faldt hendes blik på væguret, og den gode husmor vågnede til dåd i hende. Hun klædte sig hurtigt på, rettede lidt på frisuren foran spejlet, puttede hønsene i en suppegryde og gav sig til at støve af, mens hun drømmende nynnede en melodi og ¹⁴⁵ ventede på, at hendes mand og børn skulle komme hjem.

Således gik de to nabofamiliers liv videre, som om intet var hændt. Rein Vihalemm fortsatte pligttopfyldende med at projektere enfamiliehuse og tage sig af sin svagelige far, familien Teder opdragede deres to søde børn og tog på dejlige weekendture ud i naturen. Og når familierne Vihalemm og Teder fik øje på hinanden over hegnet, udvekslede de et par ord om vejret eller om, hvordan agurkerne og radiserne vokser, sådan som naboer plejer at gøre.

Kun en sjælden gang, på en sløv forårmorgen, når blomme- og kirsebærtræerne lige er sprunget ud, og aprilvinden blæser om huset, opdager Rein Vihalemm, at han kaster stjalne blikke mod naboens hønsegård. Men ræven vågner ikke til ¹⁵⁵ live i ham mere. Med et suk ser Rein ud over haverne mod det fjerne, betragter blommeblomsterne, der duver i forårvinden, og genoptager sørgmodigt arbejdet med sit igangværende projekt.

På omtrent samme tid står Inge Teder og ser ud ad vinduet, strækker sig med en voksende uro i brystet på tå for at se, om naboen igen skulle være trængt ind i ¹⁶⁰ deres hønsegård. Når hun har overbevist sig om, at alt ser ud til at ånde fred og ro, drager hun et lettelsens suk.